

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Lokální ekonomika jako nástroj pro využití místních zdrojů včetně vyhodnocení projektu

**Zefektivnění služeb veřejné správy
v oblasti lokální ekonomiky a rozvoje území**

Ing. Václav Vachuška
Ing. Dagmar Vološinová

Červen 2023

Stručné informace o projektu

Předmětem projektu je vytvoření rámce podpory lokální ekonomiky a územního rozvoje v rámci 10 dobrovolných svazků obcí a jeho pilotní ověření.

V rámci realizace projektu dojde:

1. k vytvoření Rozvojového centra pro lokální ekonomiky
2. zpracování strategických dokumentů v oblasti lokálních ekonomik
3. vytvoření metodických podkladů pro rozvoj lokálních ekonomik
4. zpracování návrhů legislativních změn v oblasti lokálních ekonomik

Termín realizace projektu:

1. 10. 2020 - 30. 6. 2023

Místo realizace:

Liberecký kraj; Jihočeský kraj; Středočeský kraj; Zlínský kraj; Moravskoslezský kraj; Kraj Vysočina; Ústecký kraj; Hlavní město Praha; Karlovarský kraj; Olomoucký kraj; Královéhradecký kraj; Pardubický kraj; Jihomoravský kraj; Plzeňský kraj

Místo dopadu

Zlínský kraj; Ústecký kraj; Královéhradecký kraj; Jihočeský kraj; Kraj Vysočina; Středočeský kraj; Olomoucký kraj; Karlovarský kraj; Hlavní město Praha; Liberecký kraj; Moravskoslezský kraj; Pardubický kraj; Plzeňský kraj; Jihomoravský kraj

Cílová skupina

Dobrovolné svazky obcí a jejich zaměstnanci
Obce a kraje a jejich zaměstnanci
Veřejnost

Realizační DSO

Mariánskolázeňsko, dobrovolný svazek obcí; Mikroregion Stražiště, Horažďovicko, DSO Severovýchod; Mikroregion Milevsko; Mikroregion Ladův kraj; Svazek obcí Horní Labe; Svazek obcí Mikroregion Severo-Lanškrounsko; Mikroregion Morkovsko; Region Slezská brána

Přehled zdrojů financování projektu:

Celkové způsobilé výdaje	17 777 822,05 Kč
Příspěvek Unie:	14 375 680,22 Kč
Národní veřejné zdroje:	2 513 250,70 Kč
Národní soukromé zdroje:	888 891,13 Kč

Operační struktura projektu

Operační program: 03 Operační program Zaměstnanost

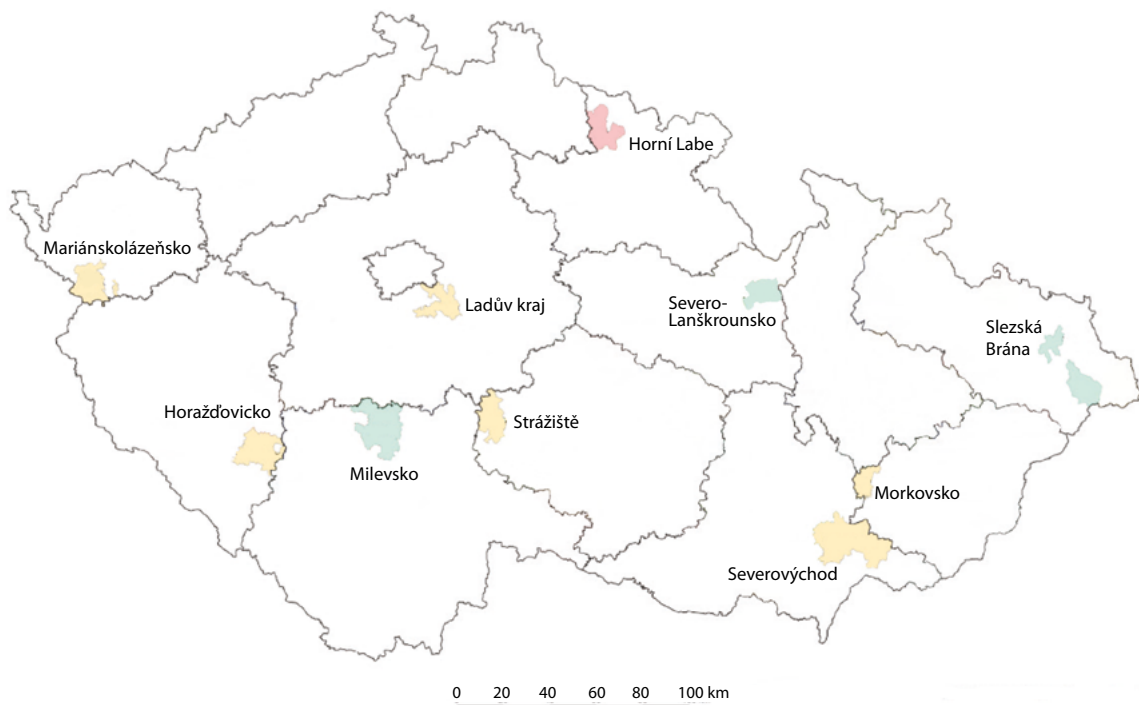
Prioritní osa: 03.4 Efektivní veřejná správa

Investiční prioritita: 03.4.74 Investice do institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb na celostátní, regionální a místní úrovni za účelem reformem, zlepšování právní úpravy a řádné správy.

Specifický cíl: 03.4.74.1 Optimalizovat procesy a postupy ve veřejné správě zejména prostřednictvím posílení strategického řízení organizací, zvýšení kvality jejich fungování a snížení administrativní zátěže; 03.4.74.2 Profesionalizovat veřejnou správu zejména prostřednictvím zvyšování znalostí a dovedností jejich pracovníků, rozvoje politik a strategií v oblasti lidských zdrojů a implementace služebního zákona

Výzva: 25 Projekty organizačních složek státu zaměřené na podporu efektivní veřejné správy

Obr. 1 Dobrovolné svazky obcí zapojené do projektu OLEK

Obsah

Stručné informace o projektu	3
Úvod	6
Podmínky pro zavádění LEK v obcích a regionech	6
Přínosy a rizika spojená se zaváděním LEK	7
Role obcí a dobrovolných svazků obcí v místních ekonomických projektech a hodnocení jejich dopadu. Zvážení protiargumentů, které zpochybňují účinnost těchto projektů.	8
Hodnocení LEK v obcích a regionech	9
Cíl projektu	11
Důvody, které realizaci projektu vedly ke zefektivnění a zlepšení služeb DSO pro zavedení lokální ekonomika jako nástroj pro využití místních zdrojů	11
Cíle projektu a prostředky jejich dosažení	11
Personální zajištění projektu	12
Role personálu projektu	13
Systémy projektového řízení	13
Zhodnocení partnerství	15
Aktivity projektu	16
Výstupy projektu	18
Přidaná hodnota projektu	19
Sdílení a šíření výstupů projektu	19
Udržitelnost projektu	20
Financování podpory rozvoje LEK	21
Význam lokální ekonomiky pro udržitelný rozvoj	22
Definice místní ekonomiky	22
Definice a charakteristika lokální ekonomiky	22
Strategie pro podporu udržitelné místní ekonomiky	23
Vztah mezi místní ekonomikou a místními zdroji – identifikace místních zdrojů a jejich potenciálního využití	25
Výhody využívání místních zdrojů pro podporu lokální ekonomiky	25
Nevýhody využívání místních zdrojů pro podporu lokální ekonomiky	25
Identifikace místních zdrojů a jejich potenciálního využití pro lokální ekonomiku	26
Identifikace a využití zdrojů pro hospodářský růst	27
Závěr	29

Úvod

Globalizace vyčerpává svůj potenciál, zaznamenává postupně stagnaci hospodářského růstu, nárůst nezaměstnanosti, nárůst státního zadlužení. Přechod od tradičních výrobních procesů na výroby digitalizované a automatizované zvyšuje cenu pracovní síly a zvyšuje nezaměstnanost. Nastupuje trend od globalizace k automatizaci a regionalizaci ekonomických činností. Přesto se političtí představitelé „brání“ významné podpoře decentralizace a relokalizace, a proto je také v současnosti spolupráce mezi místní samosprávou a podniky a vzdělávacími institucemi tak nevýrazná a neefektivní.

Probíhá relokalizace (návrat do kontextu lokálních podmínek s cílem snížit rizika spojená s globálními řetězci, nástup řetězců zákaznických, poptávkových) a souběžně urbanizace (budování „městeček“ na venkově, e-towns, která se profilují online službami). Daný region je v těchto konceptech nahlížen primární zdroj kulturních, ekologických a ekonomických hodnot, jejichž správa je klíčovým faktorem pro trvale udržitelný rozvoj.

Existují čtyři základní pilíře nastartování lokální ekonomiky:

1. Vůle zabývat se lokální ekonomikou
2. Znalost prostředí a určení směru podpory lokální ekonomiky. (Idea – víme co)
3. Realizace záměru, nastavení síťování stakeholderů regionu a infomačních kanálů na základě potenciálu daného místa. (Cesta – víme jak)
4. Podpora a údržba, pravidelný networking, sdílení výsledků a jejich komunikace

Podmínky pro zavádění LEK v obcích a regionech

Jak již bylo uvedeno, význam podpory místních samospráv je pro rozvoj lokální ekonomiky klíčový. V podmínkách ČR, potažmo státech střední Evropy není historie koncepční podpory lokální ekonomiky významná a je prosazována zejména zkušenými regionálními politiky, kteří správně chápou její význam, a kromě vlastních iniciativ využívají příkladů dobré praxe úspěšných projektů lokální ekonomiky v jiných obcích a regionech. Tak velké množství zastupitelů, jaké je v ČR, je velmi obtížné průběžně vzdělávat v oblasti LEK v podmínkách čtyřletého funkčního období, zejména, pokud obce a regiony čelí dalším výzvám, které jsou komunikovány historicky v delším časovém horizontu a jsou pro ně mnohem větší hrozbou (absence kanalizace, vodovodů, odpadového hospodářství, ...). Proto je vytvoření návodného řešení pro podporu zavádění LEK podle tohoto projektu pro obce a regiony velice přínosné, zejména, pokud se tyto návody opírají o skutečná ověření, která byly v rámci řešení tohoto projektu realizována v deseti dobrovolných svazcích obcí v různých velikostech, napříč celou Českou republikou.

Přínosy a rizika spojená se zaváděním LEK

Lokální ekonomiky jsou v posledních letech stále populárnější. Obce a dobrovolné svazky obcí zahájily řadu projektů zaměřených na podporu hospodářského růstu, zlepšení blahobytu komunity a podporu udržitelných postupů.

Existují však také obavy o účinnost a udržitelnost těchto projektů. Důležité je vyhodnocení dopadů zavedených projektů lokální ekonomiky na komunity, prozkoumání argumentů pro jejich účinnost a protiargumenty, které řeší potenciální obavy.

Projekty lokální ekonomiky mohou **vytvářet pracovní místa** a urychlit hospodářský růst v regionech, kde jsou zaváděny. Například malé podnikatelské inkubátory a společné obecní podniky mohou vytvářet pracovní místa, zatímco akce jako farmářské trhy a řemeslné veletrhy mohou přilákat turisty a stimulovat místní podniky. Spolupráce mezi místními podniky a organizacemi může také vést k **hospodářskému rozvoji**. Projekty lokální ekonomiky mohou navíc zlepšit blahobyt komunity. Přístup k čerstvým, místně vypěstovaným produktům může zlepšit veřejné zdraví, zatímco budování komunitních kontaktů prostřednictvím projektů, jako jsou komunitní zahrady, může zlepšit sociální kapitál. Podpora místních podniků může také pomoci udržet peníze v rámci komunity a podpořit místní ekonomiku. A konečně, projekty místní ekonomiky mohou vést k udržitelnějším postupům. Podpora místního zemědělství může snížit emise uhlíku z dálkové dopravy, zatímco podpora místních podniků může snížit závislost na velkých nadnárodních korporacích s netransparentními environmentálními praktikami. Investice do obnovitelné energie a udržitelné infrastruktury mohou podpořit udržitelnější místní ekonomiku.

Projekty místní ekonomiky však mohou být také drahé a nemusí generovat dostatečné příjmy, aby kompenzovaly náklady. Například projekty, jako jsou podnikatelské inkubátory, mohou vyžadovat značné počáteční investice, ale nemusí generovat dostatečné příjmy, aby se staly soběstačnými. Události, jako jsou farmářské trhy, mohou také vyžadovat značné investice do infrastruktury a propagace. Spolupráce mezi místními podniky může také vyžadovat značný čas a zdroje na koordinaci. Projekty lokální ekonomiky navíc nemusí mít pro všechny členy komunity stejný přínos. Projekty mohou být přínosem pouze pro určité skupiny nebo sousedství a neřeší základní sociální nebo ekonomické rozdíly. Projekty mohou také vyloučit marginalizované skupiny nebo členy komunity. A konečně, projekty místní ekonomiky nemusí být dlouhodobě udržitelné. Projekty mohou být závislé na externích zdrojích financování, které nemusí být v budoucnu dostupné. Projekty se mohou spoléhat na dobrovolnou práci nebo podporu komunity, která nemusí být dlouhodobě udržitelná. Projekty se také nemusí přizpůsobit měnícím se ekonomickým nebo environmentálním podmínkám.

Projekty lokální ekonomiky mohou mít řadu pozitivních dopadů na komunity, včetně vytváření pracovních míst, blahobytu komunity a udržitelnějších postupů. Existují

však také obavy ohledně jejich účinnosti a udržitelnosti, včetně nákladů, spravedlnosti a dlouhodobé životaschopnosti. Obce a dobrovolné svazky obcí / mikroregiony by měly tyto obavy pečlivě zvážit při navrhování a realizaci projektů místního hospodářství, aby zajistily, že budou efektivní a udržitelné z dlouhodobého hlediska.

Role obcí a dobrovolných svazků obcí v místních ekonomických projektech a hodnocení jejich dopadu. Zvážení protiargumentů, které zpochybňují účinnost těchto projektů.

Místní ekonomické projekty hrají zásadní roli při podpoře hospodářského růstu a zlepšování kvality života obyvatel. Obce a dobrovolné svazky obcí jsou klíčovými hráči v těchto projektech, kteří poskytují podporu a zdroje pro jejich úspěšnou realizaci. Posouzení dopadu těchto projektů je však zásadní pro měření úspěchu a společné úsilí může vést k inkluzivnějším a spravedlivějším výsledkům.

Obce a dobrovolná sdružení hrají klíčovou roli v místních ekonomických projektech. Obce mohou poskytnout potřebné finanční prostředky a podporu pro tyto projekty. Mohou také vytvořit příznivé prostředí pro prosperitu podniků, například snížením daní a budováním nové a rozšiřováním stávající infrastruktury. Dobrovolné svazky obcí mohou sdružovat obce regionu a podniky, aby spolupracovali na projektech regionálního významu. Mohou také poskytnout cenný vstup a zpětnou vazbu a zajistit, aby projekty odpovídaly potřebám komunity. Zapojení obou může vést k efektivnějším a udržitelnějším projektům.

Posouzení dopadu místních ekonomických projektů je zásadní pro měření úspěchu. Hodnocení dopadů může identifikovat oblasti zlepšení a poskytnout data pro budoucí rozhodování. Mohou také demonstrovat hodnotu místních ekonomických projektů zúčastněným stranám, jako jsou investoři a členové komunity. Bez řádného vyhodnocení je obtížné zjistit, zda projekt dosáhl svých cílů nebo zda je třeba provést změny.

Úspěch místních ekonomických projektů může mít dominový efekt na širší ekonomiku. Úspěšné projekty mohou přilákat nové podniky a investice a zlepšit tak celkové ekonomické zdraví oblasti. Mohou také zlepšit kvalitu života obyvatel, například poskytnutím pracovních příležitostí nebo zlepšením přístupu ke zboží a službám. Úspěšné projekty mohou vést ke zvýšení ekonomické aktivity v oblasti, z níž budou mít prospěch jak podniky, tak obyvatelé.

Spolupráce mezi obcemi a dobrovolnými svazky obcí může vést k inkluzivnějším a spravedlivějším místním ekonomickým projektům. Spolupráce může zajistit, aby byly zohledněny potřeby a perspektivy všech členů komunity. To může pomoci řešit systémové nerovnosti a nespravedlnosti ve společnosti. Spolupráce může také vést k rozvoji projektů, z nichž mají prospěch marginalizované skupiny, například

vytvářením pracovních příležitostí nebo zlepšováním přístupu ke službám. A konečně, spolupráce může vést k vytvoření udržitelnějších a dlouhodobějších projektů, které jsou pro komunitu dlouhodobě přínosné.

Obce a dobrovolná sdružení nemusí mít vždy zdroje nebo odborné znalosti k efektivnímu provádění projektů LEK. Nedostatek finančních prostředků může omezit rozsah a dopad projektů, zatímco omezená odbornost může vést k neefektivnímu plánování a provádění projektů. Politické a byrokratické překážky mohou také bránit úspěchu projektu, například zpožděním schvalování nebo vytvářením zbytečné byrokracie.

Posouzení dopadů nemusí vždy přesně měřit úspěch místních ekonomických projektů. Hodnocení nemusí brát v úvahu všechny možné výsledky a dopady a může být zaujaté vůči některým zúčastněným stranám. Kromě toho nemusí být výsledky hodnocení efektivně sdělovány zúčastněným stranám, což vede k nedostatečnému pochopení dopadu projektu.

Úspěch místních ekonomických projektů se nemusí vždy promítnout v daném časovém období do širších ekonomických přínosů. Projekty mohou být přínosem pouze pro konkrétní, obec, region, sektor nebo průmysl, spíše než pro širší ekonomiku. Úspěch projektů navíc nemusí vést ke zvýšení investic nebo ekonomické aktivity v oblasti, protože jiné faktory, jako jsou národní hospodářské politiky, mohou mít větší dopad na širší ekonomiku.

Spolupráce mezi obcemi a dobrovolnými svazky obcí nemusí být vždy spravedlivá nebo inkluzivní. Nerovnováha moci může marginalizovaným skupinám bránit v účasti na plánování projektů a rozhodování. Spolupráce navíc nemusí řešit systémové nerovnosti a nespravedlnosti v komunitě. Společné úsilí také nemusí být udržitelné nebo dlouhodobé, protože dynamika moci se může v průběhu času měnit.

Pro podporu hospodářského růstu a zlepšení kvality života obyvatel jsou místní ekonomické projekty nezbytné. Obce a dobrovolné svazky obcí hrají v těchto projektech zásadní roli, protože mohou poskytnout zdroje a podporu. Posouzení dopadu projektů zaměřených na lokální ekonomiku je zásadní pro měření úspěchu a společné úsilí může vést k inkluzivnějším a spravedlivějším výsledkům. I když existují protiargumenty zpochybňující účinnost projektů lokální ekonomiky, je jasné, že mají potenciál vytvářet pozitivní změny v komunitách.

Hodnocení LEK v obcích a regionech

Při zavádění hodnocení lokální ekonomiky v obcích a regionech se využívá identifikace současné ekonomické situace a analýzy silných a slabých stránek místní ekonomiky. Kromě toho musí být zpracována strategie pro zlepšení a růst této ekonomiky.

Zároveň je nezbytné vytvořit srozumitelné komunikační prostředí, které definuje rozvoj například elektronických komunikačních sítí v centrech měst a obcí [1], případně jednotné komunikační prostředí pro celý region.

Proces hodnocení analýzy místní ekonomiky zahrnuje srovnávací zpracování a dostupné informace, včetně identifikace překryvů geografických, ekonomických, technických a demografických vstupů [2]. Kromě toho je důležité provést SWOT analýzu, která slouží jako nástroj pro posouzení silných a slabých stránek obce, vnějších příležitostí a nebezpečí [3]. Tento proces pomáhá určit nejlepší strategii pro růst a zlepšení ekonomiky obce [4].

Hodnocení místní ekonomiky obce musí zahrnovat také analýzu vnějších vlivů, jako jsou politické, ekonomické, sociální, technické a ekologické faktory. Je nezbytné plánovat regionální a lokální rozvoj systematicky a mít strategii pro další postup [4]. Proces hodnocení místní ekonomiky může být také použit pro optimalizaci procesů a postupů v obecní správě. Aby bylo možné dosáhnout úspěchu, musí být tato strategie v souladu s hlavními strategickými dokumenty na místní a regionální úrovni.

Z tohoto hodnocení se pak vyvozuje, zda budou potřebná opatření prováděna ze strany obcí a dobrovolných svazků obcí. Měly by být uskutečněny další rozvojové strategie, například plán investic a rozvoje do infrastruktury, poskytnutí podpůrných opatření lokálním podnikatelským subjektům, podpora malým a středním podnikům a zvýhodnění například alokací lokálních drobných zdrojů. Další strategie dále souvisí s ochranou životního prostředí, jako je například snížení spotřeby energií a přírodních zdrojů, snížení emisí skleníkových plynů a zachování biodiverzity. V této souvislosti může být rovněž užitečné, aby obce podporovaly ekologickou produkci potravin a dalších produktů. Tato strategie může dále zahrnovat zajišťování a poskytování finančních prostředků na rozvojové programy a ekonomický růst. Při poskytování finančních prostředků na rozvoj místní ekonomiky nebo na podporu podnikání je nezbytné, aby se do procesu zahrnuli různé subjekty v rámci obcí a regionů. Podpora může pocházet z městského úřadu, místních firem, dobrovolných svazků obcí, obcí nebo od jiných partnerů. Dodržování obecně platných zákonů a pravidel je jeden z nejdůležitějších prvků úspěšného rozvoje. Pro účinnou implementaci projektu lokálního rozvoje ekonomiky je třeba také zaručit jeho úspěšnou propagaci a získat podporu občanů obce.

Cíl projektu

Cílem projektu „Zefektivnění služeb veřejné správy v oblasti lokální ekonomiky a rozvoje území“ lokální ekonomiky, který byl k 30.6.2023 úspěšně dokončen byla provedení důkladné analýza potřeb municipalit, organizací a podnikatelských subjektů v dané oblasti, aby se zajistilo, zda veřejné služby budou vyhovovat jejich potřebám. Analýza potřeb občanů v jednotlivých regionech proběhne následně, v horizontu měsíců, hodnocením zpětné vazby ze společných setkání, která jsou v rámci udržitelnosti projektu v jednotlivých DSO plánována.

Důvody, které realizací projektu vedly ke zefektivnění a zlepšení služeb DSO pro zavedení lokální ekonomika jako nástroj pro využití místních zdrojů

Analýza projektu vede:

- ke zjištění, co se osvědčilo a co nikoli;
- ke zpracování zprávy pro členy každého DSO (obce, následně občané);
- k udržení zaměření projektu na dosažení jeho účelu;
- k identifikaci opatření k nápravě případných neúspěchů, jejich rozsah a metodiku

V rámci projektu byly vytvořeny:

1. vytvořené Rozvojové centrum pro lokální ekonomiky
2. zpracované strategické dokumenty v oblasti lokálních ekonomik
3. vytvořené metodické podklady pro rozvoj lokálních ekonomik
4. zpracované návrhy legislativních změn v oblasti lokálních ekonomik

Cíle projektu a prostředky jejich dosažení

Cílem projektu je nastavení procesů spolupráce a koordinace aktivit v oblasti podpory lokální ekonomiky a rozvoje území ve vybraných 10 dobrovolných svazcích obcí.

Žádný z vybraných dobrovolných svazků obcí neměl do zahájení projektu žádné zkušenosti s aktivitami související s podporou lokální ekonomiky. To se realizací projektu změnilo. U dobrovolných svazků došlo realizací projektu k vyškolení specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky. V součinnosti se všemi v rámci realizace projektu zpracovanými dokumenty (Metodika pro zpracování analýzy území, ANALÝZA LEK A JEJÍ DOSAVADNÍ PODPORY ZE STRANY OBCE – šablona a Komunikace obcí a DSO s aktéry LEK – principy a metodická doporučení) jsou specialisté DSO na rozvoj lokální ekonomiky v současné době zpracovat analýzy LEK obce anebo regionu a její stávající podporu ze strany obce/regionu.

Zpracované souhrnné dokumenty byly přijaty vrcholnými orgány DSO jako strategický dokument. Tyto dokumenty jsou zveřejněny na stránkách DSO, které se účastnily projektu a jsou dostupné občanům a členským obcím DSO.

Zpracované souhrnné dokumenty včetně zpracovaných metodik jsou zveřejněny na stránkách příjemce dotace – SMO ČR a jsou volně dostupné dalším cílovým skupinám jako jsou kraje a obce, občané a další DSO v ČR.

V rámci realizace projektu se podařilo se naplnit všechny stanovené cíle programu.

Personální zajištění projektu

Personální zajištění projektu bylo připraveno adekvátně rozsahu aktivit, které byly pro projekt ustanoveny.

Projekt byl řízen projektovým manažerem, ve spolupráci a pod dohledem odborného poradce projektu. Administrativu projektu, základní konzultace zajišťovala odborná asistentka rozvoje lokální ekonomiky a územního plánování

Finanční stránku projektu, čerpání prostředků, správné vyúčtování vůči poskytovateli dotace a žádostí o platbu jednotlivých DSO zajišťovala finanční manažerka projektu. Všechny finanční výkazy, jak příjemce dotace, tak jednotlivých DSO byly ke dni ukončení projektu řešeny včas, na odborné úrovni, bez nedostatků a bez připomínek poskytovatele dotace. Závěrečné vyúčtování projektu proběhne ve stanovené lhůtě po ukončení projektu.

V projektu pracovali dva experti v oblasti rozvoje lokální ekonomiky a hospodaření, zkušení odborní pracovníci a bývalí regionální politici, kteří zajišťovali odborné konzultace přímo ve svých spádových dobrovolných svazcích obcí a pomáhali při zpracování zadaných dokumentů a výkladech principů lokální ekonomiky ve svazcích. Operativně konzultovali otázky z DSO, účastnili se společných jednání s projektovým týmem i zástupců DSO a přenášeli zkušenosti získané z ostatních DSO.

V projektovém týmu pracovali tři specialisté na rozvoj lokální ekonomiky, akademičtí pracovníci z Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Jejich úkolem bylo připravit metodiky pro zpracování analytických dokumentů za jednotlivé členské obce, regionu a následně Souhrnného strategického dokumentu

Realizační tým doplňoval právní specialista, který operativně konzultoval veškeré právní otázky týkající se realizace projektu, konzultoval zároveň otázky přímo z DSO, konkrétně legislativní návrhy, které vycházely z realizace projektu.

Na úrovni dobrovolných svazků, které se účastnily projektu, pracovali v každém jednom na poloviční úvazek specialisté DSO na rozvoj lokální ekonomiky. Tito pracovníci bezprostředně zajišťovali sběr dat a analytických údajů podle doporučených metodik a zpracování analytických dokumentů a strategických dokumentů pro podporu rozvoje lokální ekonomiky za konkrétní území dobrovolného svazku obcí

Role personálu projektu

Všichni členové realizačního týmu zvládali svoji roli v projektu a úkoly dobře. Všichni členové realizačního týmu se účastnili všech osobních i on-line setkání. Částečnou překážkou byla ještě omezení v roce 2021, která souvisela s pandemií COVID 19. Členové realizačního týmu reagovaly na otázky a podněty zejména specialistů na rozvoj lokální ekonomiky a specialistů DSO na rozvoj lokální ekonomiky, případně zprostředkovaně experty v oblasti rozvoje lokální ekonomiky a hospodaření, kteří byly bezprostředně v kontaktu jak se specialisty SDO, tak i dalšími členy realizačního týmu, a to jak na samostatných koordinačních schůzkách, tak i případně na pravidelných on-line jednáních.

Nejtěžší roli v průběhu realizace projektu plnili specialisté DSO na rozvoj lokální ekonomiky. Vzhledem k jejich původním pracovním náplním se pro ně všechny jednalo o zcela nové téma, které museli zvládnout, a navíc odborně komunikovat ve svých DSO. Jejich příprava na projekt měla začít dříve s větší intenzitou a na větší pracovní úvazek, aby se více mohli věnovat sběru dat, následně je kvalifikovaně vyhodnocovat a výsledky kvalifikovaně komunikovat v DSO a předávat příjemci dotace. Specialisté DSO na rozvoj lokální ekonomiky se v průběhu realizace ocitli pod daleko větším tlakem, než si všichni členové realizačního týmu na počátku uvědomovali. Tento nedostatek v průběhu projektu suplovali experti v oblasti rozvoje lokální ekonomiky a hospodaření, kteří se v každém DSO angažovali v různé míře jak při sběru dat, tak zejména v komunikaci přínosů toho projektu na jednáních DSO.

Realizační tým a vybrané dobrovolné svazky obcí byly příjemcem dotace vybrány vhodně, o čemž svědčí i to, že většina realizačního týmu si byla se specialisty DSO a specialisty na rozvoj lokální ekonomiky do začátku projektu neznámá a realizaci projektu bylo dosaženo všech stanovených cílů.

Systémy projektového řízení

Systémy projektového řízení fungovaly v projektu bez závažných nedostatků. V průběhu projektu došlo k personální změně na pozici odborného garanta projektu a odborného asistenta, bez vlivu na realizaci projektu.

Všechny administrativní procedury byly všemi odpovídajícími pracovníky zvládnuty dobře a bez nedostatků a negativního vlivu na realizaci projektu. Administrativní

úkoly byly mezi odpovědné pracovníky rozloženy rovnoměrně a spravedlivě, což vedlo k včasnému plnění všech stanovených úkolů. V průběhu realizace projektu bylo zapotřebí jen ve výjimečných případech urgovat ke stanovenému termínu některé specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky s dodáním požadované dokumentace – Analytických dokumentů za jednotlivé členské obce v první polovině realizace projektu. Tato situace ale byla ve všech případech spojena se složitým získáváním dat od některých členských obcí DSO, a to souviselo s výkonem neuvolněného starosty, případně s počátečním nepochopením potřeby získání relevantních dat. Tento stav se v průběhu realizace postupně vylepšil a uvedené překážky se ve druhé polovině projektu již nevyskytovaly.

Vzájemná účelná komunikace se opírala o společná setkání.

1. Setkání realizačního týmu a specialistů proběhlo v Kongresovém centru Praha 22. 6. 2021.

2. Pracovní setkání Specialistů DSO se uskutečnilo 25. 10. 2021 v budově Kongresového centra Praha. Program jednání se týkal práce s metodikou a zhodnocení stavu realizace projektu. Na setkání byly prezentovány cíle a očekávané přínosy Metodiky pro zpracování analýzy území, která je klíčovým dokumentem k provedení situační analýzy v území. S pomocí této metodiky jsou specialisté DSO schopni vyhodnotit, s jakými nástroji může jejich obec (případně jejich DSO) pracovat více, aby aktivněji podporovala LEK a více využívala její potenciál.

Další pracovní setkání OLEK se specialisty DSO k vyhodnocení Pilotního ověření metodiky pro zpracování analýzy území proběhlo on-line 17. 12. 2021.

Následovalo online jednání, které se uskutečnilo 18. 1. 2022, jehož předmětem bylo projednání pokračování realizaci analýz LEK, na které navázalo další společné jednání 15. 2. 2022 v Praze.

Následovalo společné jednání realizačního týmu a specialistů DSO 26. 6. 2022 v Brně, kde došlo k představení Analytických dokumentů zpracovaných partnerskými dobrovolnými svazky obcí.

Poslední společné setkání realizačního týmu a specialistů DSO proběhlo v Kyjově na Konferenci k problematice lokální ekonomiky, která se konala 3. - 4. 11. 2022. v Kyjově. Zde byly představeny návrhy finálních dokumentů za jednotlivá DSO a projednání jejich korekcí.

Během každého setkání byl zhodnocen stav realizace projektu a byly představeny aktivity a dílčí cíle v nadcházejícím období.

Nadále je nepřetržitě v provozu „Rozvojové centrum pro lokální ekonomiky,“ zajišťující kontinuální a bezproblémovou činnost projektu, plnění cílů projektu a kvalitu jeho výstupů. V rámci této činnosti probíhala pravidelná setkání realizačního týmu se specialisty zapojených DSO.

Obzvláště dobře fungovala komunikace a poradenská činnost, která byla zaležena na různých komunikačních způsobech a sdílení výstupů. V projektu byly využívány osobní setkání, on-line setkání, mailová i telefonická komunikace, a to jak mezi členy projektového týmu navzájem ale i mezi specialisty DSO s členy realizačního týmu a mezi nimi navzájem. Všechny uvedené způsoby komunikace byly doplněny vybudovaným informačním systémem projektu OLEK (<https://www.projektolek.cz/>). Stánky informačního portálu projektu sloužily a slouží jako informační a komunikační nástroj pro mikroregiony a Dobrovolské svazky obcí zapojené do projektu, včetně možnosti nahrávání a stahování dokumentů dostupných v informačním systému. Vybudováním a spravováním tohoto informačního portálu dostal každý člen realizačního týmu a specialisté DSO na rozvoj lokální ekonomiky přístup ke všem aktuálně i v minulosti zveřejněným informacím. Rozsah zveřejňovaných informací na portálu odpovídá zadání a umožňovala jejich neomezený přístup. Struktura informačního portálu byla dobře zvolena, je přehledný, jednoduchý v orientaci a vyhledávání. Portál je komplexní, obsahuje důležité milníky a kontakty na zodpovědné pracovníky projektu.

Pokud by se realizoval projekt znovu, na základě získaných zkušeností navrhneme v předstihu sběru dat věnovat více času na vzdělávání zástupců DSO – Specialistů DSO na rozvoj lokální ekonomiky a zástupců obcí na téma podpory lokální ekonomiky. Zejména zastupitelé obcí, často neuvolnění, mají vzhledem k množství agendy, kterou vykonávají přirozenou nechuť ke stálému vyplňování dotazníků, které je následně i často odrazují od tématu, kterému se brání i porozumět.

Sběru dat by měly předcházet častější společná setkání se zástupci obcí DSO, pouze na téma podpory rozvoje lokální ekonomiky, kde bude možné téma společně projednat, ale ne individuálně a bez dalších témat, která by odváděla pozornost.

Zhodnocení partnerství

V průběhu realizace projektu došlo mezi dobrovolnými svazky obcí i k navázání nových partnerství. Rozmanitost DSO jak do velikosti i regionální působnosti umožnilo seznámit se navzájem s jejich činnostmi, které jsou pro ostatní inspirací. Například podpora rozvoje lokální ekonomiky založená na úpravě a zpracování vybraných složek směsného komunálního odpadu v jednom DSO je příkladem dobré praxe i pro další DSO, které se účastnily projektu. Dalším příkladem dobré praxe je podpora turistického ruchu na úrovni DSO.

Úspěšnost této spolupráce je založena prozatím na vzájemné diskusi a výměně informací mezi představiteli DSO, manažery a specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky. Takto získaná partnerství mohou generovat dobrovolným svazkům mnoho zajímavých témat, která je možná nasdílet a minimalizovat náklady spojené s jejich zavedením.

V každém případě je rozvoj podpory lokální ekonomiky postaven na odborných pracovních v DSO, bez nich by její zavádění a udržení nebylo možné. To zároveň podporuje udržitelnost pozic pracovníků v DSO včetně zajištění jejich financování.

Pokud by došlo znovu k realizaci projektu, navrhujeme mnohem více přípravy věnovat vzdělávání specialistů DSO na rozvoj lokální ekonomiky a zastupitelů obcí v oblasti zavádění a udržování podpory lokální ekonomiky. Navrhujeme zejména diskuse s odborníky ze střední i západní Evropy, konkrétně zaměřené na demonstraci příkladů dobré praxe – představení úspěšných projektů, které se podařilo udržet a mají pozitivní dopad na rozvoj regionů. Tyto příklady dobré praxe by zřejmě více motivovaly zastupitele obcí a pracovníky DSO k podpoře rozvoje lokální ekonomiky a snáze by pomohly vysvětlit její přínos pro rozvoj regionů.

Aktivity projektu

V rámci aktivit projektu byla v každém DSO, který se účastnil projektu, zpracována Analýza o stavu a bariérách rozvoje lokální ekonomiky a jejím podporování ze strany obcí, které jsou členy každého spolupracujícího DSO. Analýza se věnovala relevantním aktivitám na úrovni DSO a následujícím tématům:

- Území DSO a širšího regionu
- Charakteru LEK v rámci DSO
- Dosavadní podpoře LEK ze strany obcí v DSO
- Dosavadní podpoře LEK ze strany DSO

Cílem analýzy bylo:

- charakterizovat hlavní rysy a trendy vývoje území DSO, případně širšího území,
- identifikovat hlavní a relevantní aktéry lokální ekonomiky na tomto území a vyhodnotit jejich vliv a potenciál v rámci lokální ekonomiky,
- identifikovat a vysvětlit hlavní silné a slabé stránky (vnitřní prostředí a faktory z hlediska DSO a zapojených obcí, které mohou tyto subjekty do určité míry přímo ovlivňovat) a příležitosti a hrozby (týkající se vnějšího prostředí a faktorů, které přímo obce ani DSO ovlivnit spíše nemohou, ale mohou se jim snažit přizpůsobit, zohlednit je ve svých rozhodnutích apod.),
- připravit důležité podklady pro další rozhodování orgánů obce a DSO o rozvoji území a LEK, např. pro návrhovou část souvisejícího strategického dokumentu.

V průběhu realizace projektu byly realizovány všechny aktivity projektu. V realizaci aktivit nedošlo oproti původnímu plánu k žádným změnám. Realizace projektu se opírala o spolupráci všech členů realizačního týmu a zkušené odborníky z akademické sféry, kteří inovativním způsobem ve spolupráci s ostatními členy realizačního týmu zpracovali v průběhu realizace projektu následující dokumenty s návody jejich použití:

- **Komunikace obcí a DSO s aktéry LEK – principy a metodická doporučení**

Hlavním cílem této metodiky je poskytnout jednoduchý metodický návod pro budování aktivní komunikace obcí a DSO s aktéry lokální ekonomiky (LEK) související s rozvojem LEK. Komunikací pro účely této metodiky se rozumí sdělování a výměna informací mezi obcemi a dalšími aktéry LEK. Vhodná forma, struktura i obsah komunikace mezi obcí a klíčovými aktéry LEK může přispět k efektivnější výměně informací a rozvoji LEK.

- **Metodika pro zpracování analýzy území**

Hlavním cílem uvedené metodiky je nabídnout zpracovateli jednoduchý návod pro vypracování situační analýzy o stavu území a lokální ekonomiky obce, případně širšího území (DSO apod.) a dosavadní podpory lokální ekonomiky ze strany obce (případně DSO), včetně možností podpory lokální ekonomiky na daném území do budoucna.

- **ANALÝZA LEK A JEJÍ DOSAVADNÍ PODPORY ZE STRANY OBCE – šablona**

Tento dokument je šablonou pro zaznamenání dat a zpracování analýzy LEK a její dosavadní podpory ze strany obce. Tento vzorový dokument vychází z Metodiky pro zpracování analýzy území, která byla připravena v rámci projektu OLEK (konkrétně se opírá o revidovanou verzi metodiky z 25. 10. 2021).

Každá zpracovaná analýza se nejprve věnuje 3 uvedeným hlavním tématům.

- a) Území obce a širšího regionu
- b) Charakteru LEK
- c) Podpoře LEK ze strany obce

V dalším textu analýzy jsou zodpovězeny jednotlivé dílčí otázky šablony, které vyúsťují v vyhodnocení potenciálu, klíčových silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Šablona je přehledná, jednoduchá pro zpracování, i když z ní může být dojem, že se některé otázky často opakují. Tato skutečnost je vykompenzována vhodným komentářem, který umožní šablonu Analýzy vyplnit a vyhodnotit dobře.

Text analýzy území každého DSO byl zpracován na základě dílčích analýz, které byly připraveny za většinu členských obcí každého DSO, který se účastnil projektu. Analýzy byly zpracovány na základě **Metodiky pro zpracování analýzy území** zpracované specialisty rozvoje lokální ekonomiky.

S pomocí výše uvedených šablon bylo zpracováno deset souhrnných dokumentů z deseti dobrovolných svazků obcí, které zahrnují Analytickou část a Návrhovou část. Tyto dokumenty jsou uvedeny na stránkách projektu příjemce dotace – SMO ČR (<https://www.smocr.cz/cs/projekty/olek/a/dokumenty-projektu>) a informačním portálu projektu OLEK (<https://www.projektolek.cz/>).

V realizaci aktivit neproběhly v průběhu realizace projektu žádné změny. Projekt byl realizován podle původního plánu.

Při řešení tohoto projektu nebyly využity žádné inovativní přístupy a řešení.

Výstupy projektu

Diskusí uvnitř projektového týmu a diskusí projektového týmu se specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky, které měli zpětnou vazbu z vlastních DSO bylo dovozeno, že všechny aktivity projektu byly relevantní pro potřeby cílových skupin, pro dosažení cílů projektu.

Realizací projektu prozatím nedošlo k navýšení pracovních míst ani u realizačního týmu ani v DSO, které se účastnili projektu. Zároveň nedošlo realizací projektu ani ke snížení počtu pracovních míst.

Řešením projektu byly realizované původně stanovené aktivity:

- a) U příjemce dotace, v sídle SMO ČR bylo vytvořeno **Rozvojové centrum pro lokální ekonomiky**. Vytvořené centrum zahrnuje odborníky z původního realizačního týmu. Rozvojové centrum je schopné poskytovat podporu obcím a svazkům obcí v oblasti podpory zavádění lokální ekonomiky. Tato aktivita byla realizována v původně stanoveném rozsahu.
- b) Byly **zpracované strategické dokumenty v oblasti lokálních ekonomik** v celkovém počtu 10. Strategické dokumenty vycházely ze zpracovaných Analýz, které byly schváleny nejvyššími orgány dobrovolných svazků obcí a byly zveřejněny na internetových stránkách každého svazku, který se účastnil projektu a na stránkách příjemce dotace. Tato aktivita byla realizována v původně stanoveném rozsahu.
- c) Byly vytvořené metodické podklady pro rozvoj lokálních ekonomik v celkovém počtu 3. Metodické podklady byly zpracovány specialisty na rozvoj lokální ekonomiky na základě jejich postupného projednávání s realizačním týmem a specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky. Tato aktivita realizována v původním rozsahu.
- d) Byly navrženy návrhy legislativních změn v oblasti lokálních ekonomik v celkovém počtu dvou návrhů. DSO Horažďovicko navrhuje k projednání:
 - **Rozšířit možnosti účastí obcí a svazků obcí ve veřejných soutěžích na získání podpory v různých dotačních titulech**, ve kterých dnes nejsou oprávněnými žadateli (například MPO a TA ČR: 1. Operační program Zaměstnanost,

2. Program výzkumu a vývoje EU, 3. Operační program Podnikání a inovace, 4. Operační program Technická pomoc, 5. Transfer technologií). Obce a DSO by si tímto opatřením dokázaly samy pořídit inovativní technologie, provozovat je samy nebo ve spolupráci s místními podnikatelskými subjekty, a tak by udávali nejen inovační směr regionu.

- **Vytvoření dotačních programů na podporu strategických odvětví zaměřených na lokální podnikání.** Dotační tituly by realizován souběžně s obnovou brownfieldů. Záměry by se posuzovaly souběžně s platnou Strategii rozvoje lokální ekonomiky regionu.

Tato aktivita byla realizována v rozsahu, kterou ji umožnila zkušenost předkladatelů.

Přidaná hodnota projektu

Projekt „Zefektivnění služeb veřejné správy v oblasti lokální ekonomiky a rozvoje území“ – LOKÁLNÍ EKONOMIKA A JEJÍ PODPORA ZE STRANY OBCÍ A DSO vznikl na základě definovaných potřeb obcí, propojil problematiku LEK s běžnou praxí obcí a tvorbou dlouhodobých strategií na jejich úrovni. Zlepšil podmínky pro obce dostupností nejnovějších informací a metodik k zavádění LEK, včetně aplikace v rámci veřejných zakázek, a tvorbě dlouhodobého konsenzu v rámci obce. Přidanou hodnotou projektu je vyškolení pracovníků DSO v oblasti podpory rozvoje lokální ekonomiky a paralelní vyškolení některých starostů dobrovolných svazků obcí v oblasti cíleného využití místních zdrojů.

Sdílení a šíření výstupů projektu

Výstupy projektu jsou dostupné všem cílovým skupinám. Dobrovolné svazky obcí a jejich zaměstnanci, obce a kraje a jejich zaměstnanci i veřejnost mají neomezený přístup na stránkách projektu příjemce dotace – SMO ČR (<https://www.smocr.cz/cs/projekty/olek/a/dokumenty-projektu>) k deseti vzorovým souhrnným dokumentům – **Lokální ekonomika a její podpora ze strany obcí a DSO** z deseti dobrovolných svazků obcí, které zahrnují Analytickou část a Návrhovou část, včetně vytvořených metodických podkladů pro rozvoj lokálních ekonomik: **Metodika pro zpracování analýzy území, ANALÝZA LEK A JEJÍ DOSAVADNÍ PODPORY ZE STRANY OBCE – šablona a Komunikace obcí a DSO s aktéry LEK – principy a metodická doporučení.**

Vzhledem k dostupnosti výstupů projektu není žádná z cílových skupin projektu nijak diskriminována a výstupy projektu jsou dostupné i municipalitám, které nejsou členy SMO ČR. Dobrovolné svazky obcí, které se účastnily projektu mají na svých stránkách zveřejněný dílčí výstup projektu „LEK a její podpora ze strany obcí a DSO“ jako schválen strategický dokument. V této podobě je pro veřejnost z daného DSO i jiných přirozeně dostupnější.

Výstupy projektu se dostaly ke všem cílovým skupinám. O výstupech projektu byly plošně informovány kraje, dobrovolné svazky obcí i obce cíleně rozesílaným mailem.

Všechny závazky týkající se sdílení a šíření výstupů projektu byly splněny.

V průběhu května a června 2023 bylo namátkově osloveno dalších 15 dobrovolných svazků napříč ČR a dotazováno u jejich manažerů, zda vědí o výstupech tohoto projektu. Vzhledem k tomu, že výsledky byly zveřejňovány od března 2023, bylo touto formou ověřeno, že 11 DSO z patnácti oslovených o projektu a jeho výstupech ví, a čtyři si studovalo vybrané souhrnné dokumenty vybraných dobrovolných svazků obcí bez speciálního klíče, spíše podle toho, jak blízko se nacházejí, což souvisí se znalostí místních podmínek DSO a umožňují částečné srovnávání. Další ověřování užitečnosti výstupů projektu u krajů a DSO proběhne v září 2023, v této době proběhne dotazníkové šetření, jestli výstupy používají/hodlají používat.

Udržitelnost projektu

Projekt nebude v této podobě dále financován a pokračovat. Podařilo se ale vyškolen pracovníky příjemce dotace – SMO ČR, specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky a akademické pracovníky – specialisty na rozvoj lokální ekonomiky k samostatné i společné práci na záměrech spojených se zaváděním podpory rozvoje lokální ekonomiky v obcích a DSO v ČR.

Předpokládá se, na základě komunikace se zástupci DSO, které se projektu účastnili, že výstupy projektu budou implementovat do programu činnosti určitě některé z nich bezprostředně. Jedná se například o Horažďovicko, Svazek obcí Horní Labe, Region Slezská brána. Některé projekty v uvedených DSO jsou již zahájeny a v realizaci. Ostatní DSO plánují implementaci výsledků projektu v nejbližším období, po zajištění financování záměrů lokální ekonomiky.

Udržitelnost projektu je u příjemce dotace zajištěna provozováním Rozvojového centra pro lokální ekonomiku a udržením pracovníků realizačního týmu, kteří jsou připraveni konzultovat využití výstupů předmětného projektu při zavádění podpory rozvoje lokální ekonomiky v obcích a DSO. Příjemce dotace bude pravidelně kontaktovat specialisty na rozvoj lokální ekonomiky a specialisty DSO na rozvoj lokální ekonomiky a organizovat setkání (například on-line) ke zjištění implementace výsledků projektů v dobrovolných svazcích obcí, které se projektu účastnily.

Všechny dobrovolné svazky obcí, které se projektu účastnily, mají orgány DSO navrženou a schválenou strukturu pro zajištění implementace a realizace výstupů projektu a dalších doporučení a priorit, pro které jsou navrženy zároveň řídicí, výkonné a kontrolní mechanismy.

Udržitelnost projektu je z velké míry závislá na udržení specialistů DSO na rozvoj lokální ekonomiky v DSO. Tato problematika je záležitostí čistě samotných dobrovolných svazků obcí. Dobrovolné svazky obcí, které se projektu účastnily mají dlouhodobě stálý počet zaměstnanců, odborníků na problematiku rozvoje regionů, takže se nepředpokládá jejich nedostatek pro realizaci všech záměrů v oblasti rozvoje lokální ekonomiky.

Pro udržitelnost projektu bude potřebné nastartování veřejných jednání se všemi aktéry LEK v regionu v každém DSO, který se účastnil projektu.

Financování podpory rozvoje LEK

Při poskytování finančních prostředků na rozvoj místní ekonomiky nebo na podporu podnikání je nezbytné, aby se do procesu zahrnuli různé subjekty v rámci obcí a regionů. Podpora může pocházet z municipalit, místních firem, dobrovolných svazků obcí, obcí nebo od jiných partnerů. Dalšími zdroji financování mohou být fondy UE, soukromý sektor, banky.

Ověřena je již spolupráce PPP výstavbě silnic, mostů, tunelů, výstavbě a provozu zdravotnických či školských zařízení, poskytování sociálních služeb či spolupráce při zajištění udržitelného rozvoje a zlepšení životního prostředí. Je zřejmé, že použití metody PPP ve vztahu k fondům Evropské unie je nejen možné, ale přispívá také k posílení možností a splnění mnohdy náročných podmínek pro čerpání fondů Evropské unie a dále i zvýšení podílu spolufinancování soukromým sektorem na projektech veřejného zájmu. Pro soukromou firmu tak dojde ke snížení nákladů na projekt, pro obec pak ke zlepšení veřejných služeb nejen pro její občany. Obě strany tak mohou dosáhnout cíle najednou [5].

Hodnocení dopadů projektů místní ekonomiky

Metody hodnocení dopadů projektů místní ekonomiky

Klíčové ukazatele úspěchu v místním ekonomickém rozvoji

Výzvy při měření dopadu projektů místní ekonomiky a jejich řešení.

Projekt byl ukončen, protože cílů projektů bylo dosaženo. Je potřebné, aby byla zajištěna udržitelnost projektu, protože výsledky projektu nastartují konkrétní projekty, jejichž výsledek bude hmatatelný v horizontu let, v nejlepším případě v horizontu měsíců, při dílčí realizaci kroků, které byly v jednotlivých DSO stanoveny jako prioritní.

Význam lokální ekonomiky pro udržitelný rozvoj

Lokální ekonomika pomáhá regionům stát se odolnějšími, soběstačnými, méně závislými a tím i potenciálně svobodnějšími. Lokální ekonomika je manažerský přístup, který upřednostňuje využití místních materiálů, energie a lidských zdrojů k uspokojení místních potřeb. Lokální ekonomika představuje pouze lokální produkci (zboží a služby) pro místní spotřebu, jejíž předpokladem je dobře fungující místní trh.

Představme si místní ekonomiku jako nádobu. Abychom nádobu naplnili, musíme do něj nalít vodu – peníze. Když je nádoba plná, ekonomika prosperuje. Jenže – nádoba místní (lokální) ekonomiky je plná děr, kudy peníze z ekonomiky odcházejí. Jsou to peníze, které místní obyvatelé utrácejí za zboží a služby, které nejsou poskytovány lokálně a kterým spotřebitelé nerozumí nebo je nemají rádi. Uzavření těchto mezer a udržení peněz v systému co nejdéle může zlepšit a posílit lokální ekonomiky. Jsou to zejména místní lidé, kdo může budovat a posilovat lokální ekonomiku.

Základním principem posilování lokální ekonomiky je podpora spolupráce místních aktérů tak, aby se místní produkce v místě vytvořila, zpracovala a prodala, aby producenti spolupracovali, aby sdružovali technologie, služby a odbytová místa. Pouze tak je zaručena přidaná hodnota produktu a jeho konkurenceschopnost právě v tom, že vzniká jako lokální, specifická pro daný region.

Definice místní ekonomiky

Lokální ekonomika je ekonomická praxe, která dává přednost obchodování s lokálními produkty a službami a je podporována produkcí a spotřebou na regionální úrovni. Jeho dosažení vyžaduje součinnost aktérů komunity a je založeno na operacích a procesech majících původ v oblasti místních obchodů. Takové operace jsou řízeny místními politicky akceptovanými podmínkami a obchody jsou plně uspokojeny bez ohledu na globalizující tržní hospodářství. Cílem lokální ekonomiky je různost a vnitřní prosperita. Poskytuje lepší kvalitu potravin, servisů a spotřebního zboží, rozvíjí nové možnosti pro malé podnikání, zvyšuje zaměstnanost a zlepšuje kvalitu života v komunitách a regionech.

Definice a charakteristika lokální ekonomiky

Porozumění lokální ekonomice je zásadní pro tvůrce politik, podnikatele a další zúčastněné strany, aby mohli činit informovaná rozhodnutí, která mají dopad na jejich komunity.

Definování a charakterizace lokálních ekonomik je důležitým krokem k pochopení jejich vlastností, výhod a výzev. Místní ekonomický rozvoj usiluje o pozitivní rozdíl v obchodní aktivitě, zaměstnanosti, distribuci příjmů, ale je omezen dostupnými zdroji, jako je půda, práce, místo a podnikání [6]. Místní podniky jsou jedinečné, což vzbuzuje hrdost místní komunity a podporuje cestovní ruch a ekonomickou aktivitu, a pomáhají zachovat jedinečné vlastnosti komunity, které jí dodávají osobitý charakter [7].

Kromě toho jsou tyto podniky charakterizovány osobními interakcemi mezi vlastníky a obyvateli, které podporují vztahy, které mohou trvat celý život [7]. Malé podniky zaměstnávají téměř polovinu pracovní síly v soukromém sektoru a lokální ekonomiky mají pozitivní dopad na zaměstnanost [7]. Zvýšená zaměstnanost a stabilita vedou k většímu počtu příležitostí pro obyvatele a vytvářejí místní bohatství [7], a to je těžištěm ekonomického rozvoje, který se liší od rozvoje komunity [6].

Význam definování a charakterizace lokálních ekonomik nelze ale také přeceňovat. Porozumění rysům, výhodám a výzvám lokálních ekonomik je zásadní pro posílení místního hospodářského rozvoje. Rámec lokálních ekonomik, který zdůrazňuje ekonomickou rozmanitost, a ekonomický růst, který představuje viditelné i neviditelné ekonomické aktivity, poskytují užitečné nástroje pro analýzu a zlepšování místních ekonomik.

S místním ekonomickým rozvojem souvisí přímo i lokální komunitní rozvoj, který lze využít ke zlepšení životních a pracovních podmínek komunity regionu. V chápání lokálních ekonomik existují omezení a mezery, které je třeba řešit. Je například zapotřebí regionálně analyzovat dopad globalizace na lokální ekonomiky a také regionálně vyhodnocovat vliv místních institucí a správních struktur při podpoře hospodářského rozvoje. Pokračováním v porozumění místním ekonomikám můžeme lépe podporovat a zlepšovat blahobyt komunit po celém světě.

Udržitelný rozvoj je koncept, který si v posledních letech získává stále větší pozornost, když čelíme environmentálním, ekonomickým a sociálním výzvám, které ohrožují blahobyt naší planety a jejích obyvatel. Jádrem udržitelného rozvoje je místní ekonomika, která hraje klíčovou roli při podpoře soběstačnosti, sociální soudržnosti a ochraně životního prostředí.

Strategie pro podporu udržitelné místní ekonomiky

Základem je místní ekonomika udržitelného rozvoje. Poskytuje komunitám potřebné zdroje k uspokojení jejich základních potřeb, jako je jídlo, přístřeší a oblečení. Podporou místních podniků a podnikatelů můžeme zajistit, aby bohatství vytvořené v rámci komunity zůstalo v rámci této komunity, spíše než aby bylo odsáváno externím subjektům. To zase podporuje sociální soudržnost a snižuje nerovnost. Navíc tím,

že se spoléháme na místní zdroje a výrobní metody, můžeme snížit naši závislost na externích zdrojích, které často poškozují životní prostředí a podléhají výkyvům trhu.

Existuje několik strategií, které lze použít k podpoře udržitelné místní ekonomiky jako nástroje pro využívání místních zdrojů

Za prvé, podpora místních podniků a podnikatelů prostřednictvím iniciativ, jako jsou místní nákupní kampaně a programy rozvoje podnikání, může pomoci vytvořit prosperující místní ekonomiku.

Za druhé, podpora využívání místních zdrojů a udržitelných výrobních metod, jako je ekologické zemědělství a obnovitelná energie, může pomoci snížit dopad ekonomických činností na životní prostředí.

Za třetí, vytváření místních pracovních příležitostí a investice do místní infrastruktury, jako je veřejná doprava a komunitní centra, mohou pomoci vybudovat silnější a odolnější místní ekonomiku.

Navzdory výhodám udržitelné lokální ekonomiky existuje několik výzev a překážek které je třeba překonat, abychom udržitelností lokální ekonomiky dosáhli:

1. konkurence velkých korporací a globálních trhů může malým místním podnikům ztížit konkurenceschopnost.
2. omezený přístup k financování a zdrojům může pro podnikatele ztížit zahájení a rozvoj podnikání.
3. odpor vůči změnám a nedostatek povědomí o udržitelných postupech může ztížit přesvědčování jednotlivců a podniků, aby přijali udržitelnější postupy.

Vztah mezi místní ekonomikou a místními zdroji – identifikace místních zdrojů a jejich potenciálního využití

Lokální ekonomika je poháněna místními zdroji, což představuje vstupní kapitál, od něhož se odvíjejí všechny ostatní činnosti v regionu. **Podniky, lidé a síly trhu vyžadují dostupné místní zdroje, aby bylo možné některé druhy podniků provozovat.** Přírodní zdroje, bohatství a lidé, kteří je nastavují, slouží jako motivační prostředí pro druhy podnikání, které přispívají k posilování ekonomiky regionu. Regionální aktivity mají pro rozvoj lokální ekonomiky velký význam. Lokální ekonomika je založena na efektivním využití dostupných zdrojů v místě a absorbuje investice z lokálních ekonomických činností, jakož i ekonomické výkyvy napříč regionem. Proto, úspěšnost místní ekonomiky je úzce spojována s účinným využíváním místních zdrojů.

Ekonomický rozvoj je zásadním aspektem každé společnosti a využití místních zdrojů může hrát významnou roli při jeho dosahování. Místní zdroje jsou zdroje, které se nacházejí v rámci komunity nebo regionu a lze je použít k vytváření pracovních míst, stimulaci hospodářského růstu a podpoře udržitelnosti. Využívání místních zdrojů má pro ekonomický rozvoj také své výhody a nevýhody a je potřebné je srovnávat s nelokálními zdroji. Analýzou těchto faktorů můžeme lépe porozumět roli, kterou hrají místní zdroje v ekonomickém rozvoji.

Výhody využívání místních zdrojů pro podporu lokální ekonomiky

Jednou z nejvýznamnějších výhod využívání místních zdrojů pro ekonomický rozvoj je snížení nákladů na dopravu a uhlíkové stopy. Díky místním zdrojům nemusí podniky přepravovat materiály na velké vzdálenosti, což může být nákladné a škodlivé pro životní prostředí. Navíc využívání místních zdrojů vytváří více pracovních příležitostí v rámci komunity, protože nedochází k vynakládání úsilí dojezdu místních obyvatel za pracovními příležitostmi. To může vést k udržitelnější ekonomice a silnějšímu pocitu hrdosti na komunitu. Využití místních zdrojů může pomoci zachovat místní kulturu a tradice. Například komunita, která se spoléhá na zemědělství, si může zachovat své zemědělské dědictví podporou místních farmářů a podniků.

Nevýhody využívání místních zdrojů pro podporu lokální ekonomiky

Navzdory výhodám má využívání místních zdrojů pro hospodářský rozvoj také určité nevýhody. Jedním z největších omezení je omezená dostupnost a množství místních zdrojů v některých regionech. To může mít za následek vyšší výrobní náklady

kvůli nedostatku místních zdrojů. Navíc těžba a zpracování místních zdrojů může mít negativní dopad na životní prostředí. Těžba může například vést k odlesňování a znečištění vody. Zároveň podniky, které se spoléhají na místní zdroje, mohou čelit problémům při rozšiřování svých aktivit kvůli omezenému přístupu ke kapitálu a technologiím.

Při porovnávání využití místních a nelokálních zdrojů pro ekonomický rozvoj mají obě možnosti své výhody a nevýhody. Nelokální zdroje mohou být levnější a dostupnější, ale je třeba vzít v úvahu náklady na dopravu a dopad na životní prostředí. Na druhou stranu mohou být místní zdroje udržitelnější a podporují místní komunity, ale mohou být dražší a omezenější v dostupnosti. Rozhodnutí o využití místních nebo nelokálních zdrojů pro ekonomický rozvoj musí být nakonec učiněno na základě pečlivé analýzy nákladů, přínosů a potenciálních dopadů. Vlády, samosprávy a podniky musí zvážit dlouhodobé důsledky svých rozhodnutí a usilovat o vytvoření udržitelné a spravedlivé ekonomiky, z níž budou mít prospěch všichni členové společnosti na regionálních i státních úrovních. Soběstačné regiony s rozvíjející se lokální ekonomikou posilují nezávislost států.

Identifikace místních zdrojů a jejich potenciálního využití pro lokální ekonomiku

Místní zdroje mohou být identifikovány prostřednictvím územního plánování a průzkumů v zónách využití. Za účelem identifikace potenciálního využití místních zdrojů pro lokální ekonomiku je nutné znát možnosti lokálních podniků, populace a geografické podmínky. Je také důležité rozpoznat existující potenciál místních zdrojů, a to prostřednictvím rozsáhlého průzkumu veřejnoprávních a soukromých dat. Tím je možné získat celkový obraz o konkrétní oblasti ohledně její ekologické, společenské, kulturní a ekonomické základny. Prostřednictvím tohoto komplexního průzkumu mohou být zjištěny nejen rezervy místních zdrojů, ale také zdraví místních podniků, preferencí domácností a výrobního potenciálu.

Aby lokální ekonomika byla silná a živá, je nutné identifikovat potenciální využití místních zdrojů a oživit je ve formě nových a inovativních podniků. Některé základní kroky pro realizaci této vize zahrnují:

- Průzkum místní aglomerace a rozvoj strategie místního rozvoje;
- Hledání nových možností a podnikatelských příležitostí;
- Rozvoj podnikových sítí, aby byla podporována lokální ekonomika;
- Monitorování a správa místních zdrojů;
- Rozvoj strategií pro zajištění prosperity a růstu lokální ekonomiky;
- Podpora lokálního trhu pro suroviny.

Kromě toho, je důležité pro lokální ekonomiku získat a zachovat kvalifikovanou pracovní sílu a talentované lidi. To lze dosáhnout podporou vzdělávání a rozvojem odborných znalostí a dovedností v lokálním hospodářství, zároveň posílením podpory bydlení a podnikání, dopravní obslužnosti v regionech. Posílením konkurenceschopnosti podniků, identifikací nových příležitostí a podporou místních lidí lze obnovit dynamiku a sílu místní ekonomiky. Je porovnávat účinky použití místních zdrojů v různých ekonomických oblastech. To umožňuje zjistit, které oblasti by mohly profitovat z využívání místních zdrojů a které by na tom byly jen nepatrně lépe.

Identifikace a využití zdrojů pro hospodářský růst

Ekonomický růst je nezbytný pro pokrok a rozvoj každé společnosti. Zatímco mnoho zemí spoléhá na rozsáhlá průmyslová odvětví nebo zahraniční investice pro hospodářský růst, je důležité rozpoznat a využívat také místní zdroje. V této eseji prozkoumáme důležitost identifikace a využití místních zdrojů pro hospodářský růst, stejně jako výzvy, které s sebou přináší uvolnění tohoto potenciálu.

Jedním z prvních kroků při odemykání místního potenciálu pro hospodářský růst je identifikace zdroje, které jsou k dispozici. Tyto zdroje lze rozdělit do tří hlavních typů: přírodní, lidské a kulturní. Přírodní zdroje, jako jsou nerosty, ropa a plyn, jsou často nejzjevnějšími zdroji hospodářského růstu. Je však důležité vzít v úvahu také lidské zdroje, jako jsou kvalifikovaní pracovníci, podnikatelé a vůdci komunit. Tito jednotlivci mohou pomoci řídit inovace a podnikání, což může vést k hospodářskému růstu. Kromě toho mohou být kulturní zdroje, jako jsou tradiční znalosti, místa dědictví a festivaly, také využity k podpoře hospodářského růstu prostřednictvím cestovního ruchu a úsilí o zachování.

Jakmile budou identifikovány místní zdroje, dalším krokem je využít je pro hospodářský růst. To lze provést různými metodami. Rozvoj infrastruktury na podporu těžby nebo využívání zdrojů je jedním ze způsobů, jak podpořit hospodářský růst. Například budování silnic a mostů pro propojení vzdálených oblastí s trhy může pomoci uvolnit ekonomický potenciál přírodních zdrojů. Dalším způsobem, jak podpořit hospodářský růst, je podpora podnikání a inovací prostřednictvím školení a financování. Toho lze dosáhnout prostřednictvím programů, které poskytují finanční prostředky a podporu malým podnikům a podnikatelům. A konečně, ochrana a podpora kulturních zdrojů prostřednictvím cestovního ruchu nebo úsilí o zachování může také vést k hospodářskému růstu. Například propagace kulturních festivalů nebo poskytování finančních prostředků na ochranu historických míst může přilákat turisty a podpořit místní ekonomiky.

I když je identifikace a využití místních zdrojů pro hospodářský růst důležité, existuje také mnoho výzev, které je třeba řešit. Omezené zdroje nebo nedostatek investic do infrastruktury a školení může bránit hospodářskému růstu. Bez přístupu k nezbytným zdrojům a školení může být pro komunity obtížné plně využít svůj potenciál. Překážkou hospodářského růstu může být navíc nedostatečný přístup na trhy nebo omezená poptávka po místních zdrojích. A konečně, při odemykání místního potenciálu pro hospodářský růst je třeba vzít v úvahu environmentální nebo sociální zájmy, jako je vyčerpávání zdrojů nebo vysídlení komunit.

Závěr

Součástí projektu bylo identifikovat oblasti, kde je potřeba zlepšit efektivitu veřejných služeb, a zajistit, aby byly dostupné pro všechny občany. Byla provedena také účinná komunikace s všemi zúčastněnými stranami, včetně podnikatelských subjektů, zástupců organizací a místních úřadů. Všechny strany byly a budou na společných jednáních, organizovanými DSO informovány o postupech a opatřeních, které byly přijaty, aby se zlepšila účinnost veřejných služeb. Dále byly navrženy nástroje pro monitorování a hodnocení účinnosti veřejných služeb pro zajištění udržitelnosti projektu.

Tyto nástroje umožňují získat informace o tom, jak jsou veřejné služby používány a jak jsou efektivní. To umožňuje místním úřadům a organizacím lépe pochopit potřeby občanů a poskytnout jim lepší služby. Celkově lze říci, že projekt Zefektivnění služeb veřejné správy v oblasti lokální ekonomiky a rozvoje území byl úspěšný a cíle byly dosaženy. Celý proces byl řádně zdokumentován a bylo zajištěno, že všechny zúčastněné strany byly informovány o postupech a opatřeních. Kromě toho byly navrženy nástroje pro monitorování a hodnocení účinnosti veřejných služeb, které budou v následujícím období u dobrovolných svazků obcí zavedeny.

Lokální ekonomika může zefektivnit služby veřejné správy tím, že zajistí, aby se účinné prostředky, i finanční použily tam, kde mají největší dopad. To umožňuje veřejným správám investovat do prioritních oblastí, jako je zdraví, školství a infrastruktura. To pomáhá veřejným správám účinněji plnit jejich úkoly a poskytovat lepší služby občanům. Lokální ekonomika také umožňuje veřejnému sektoru spolupracovat s jinými společnostmi, aby dosáhly efektivnějších výsledků. To vše přispívá k zefektivnění služeb veřejné správy.

Zavádění a rozvoj lokální ekonomiky má mnoho pozitivních dopadů. Nejdůležitější je, že místní ekonomiky posilují veřejné finance, což přináší více peněz do místních komunit. To má za následek zlepšení infrastruktury a služeb v dané oblasti. Dále to může přispívat k většímu zaměstnanosti, protože větší počet místních podniků znamená více pracovních příležitostí. To přispívá k sociální stabilitě a lepšímu standardu života. Z toho vyplývá, že lokální ekonomika může podpořit hospodářský růst a vytvářet trvale udržitelné životní prostředí. Také může přispívat k ochraně kulturního dědictví a kulturních tradic místních komunit.

Zavádění lokální ekonomiky má dopad na výrobu, export a investiční prostředky. Výroba se značně zvýší, protože se dovozová cena prodávaných výrobků zvýší. Investiční prostředky se zvýší, protože se lidé začnou obracet na lokální finanční instituce, které jsou většinou menší a lákají jejich klientelu s nižšími úroky. Výhody lokální ekonomiky jsou více než jen finanční. Posílení lokální ekonomiky přispívá ke zvýšení pracovních příležitostí, zvýšení životní úrovně a zároveň i ke zvýšení kvality života celé

komunity. Může také podpořit ekologickou produkci, protože spotřebitelé mohou být ujištěni, že jejich nákupy jsou šetrné k životnímu prostředí. Toto všechno může vést k větší stabilitě ekonomiky a dlouhodobému blahobytu. Konečně, zavedení lokální ekonomiky může pomoci zvýšit kulturní vzájemnost, protože lidé jsou více otevření v rámci své vlastní komunity, a to znamená, že budou více ochotni podporovat produkci ostatních.

Závěrem lze říci, že využití místních zdrojů pro hospodářský rozvoj může mít jak výhody, tak i nevýhody. Zatímco místní zdroje mohou snížit náklady na dopravu, zvýšit pracovní příležitosti a zachovat místní kulturu, mohou být také omezeny v dostupnosti a mít za následek vyšší výrobní náklady a dopad na životní prostředí. Porovnání využití místních a nelokálních zdrojů vyžaduje pečlivou analýzu nákladů, přínosů a potenciálních dopadů. Zvážením těchto faktorů můžeme vytvořit udržitelnější a spravedlivější ekonomiku, která bude přínosem pro komunitu i pro životní prostředí.

Lokální ekonomika hraje klíčovou roli v udržitelném rozvoji. Podporou soběstačnosti, sociální soudržnosti a ochrany životního prostředí může udržitelné místní hospodářství pomoci vybudovat silnější a odolnější komunity. Dosažení tohoto cíle však vyžaduje soustředěné úsilí na podporu místních podniků a podnikatelů, podporu udržitelných výrobních metod a investic do místní infrastruktury. Navzdory výzvám a překážkám, které je třeba překonat, jsou přínosy udržitelné místní ekonomiky příliš velké na to, abychom je ignorovali.

Identifikace a využití místních zdrojů pro hospodářský růst je pro pokrok a rozvoj jakékoli společnosti zásadní. Rozpoznáním potenciálu přírodních, lidských a kulturních zdrojů a implementací strategií k uvolnění tohoto potenciálu mohou komunity podpořit hospodářský růst a zlepšit svou životní úroveň. Je však důležité zabývat se také výzvami, které s sebou přináší uvolnění místního potenciálu, jako jsou omezené zdroje nebo obavy o životní prostředí. Díky práci na překonání těchto výzev mohou komunity plně využít své zdroje a dosáhnout hospodářského růstu.

Literatura

1. DIGITÁLNÍ EKONOMIKA A SPOLEČNOST. (n.d.) Načteno May, 2023, z www.mvcr.cz
 2. Výzkum a odborné služby | Ekonomicko-správní fakulta MU. (n.d.) Načteno May, 2023, z www.econ.muni.cz
 3. Strategické plánování jako nástroj rozvoje území. (n.d.) Načteno May, 2023, z is.muni.cz
 4. SWOT ANALÝZA Ilina Gajdardjiska. - ppt stáhnout. (n.d.) Načteno May, 2023, z slideplayer.cz/slide/15319074/
 5. Finanční zdroje evropských fondů jako prostředek pro spolupráci obcí a firem. (n.d.) Načteno May, 2023, z www.dvs.cz/clanek.asp?id=6712223
 6. What is Economic Development?. (n.d.) Retrieved May, 2023, from caled.org/economic-development-basics/
 7. Local Economies Definition: Everything You Need to Know. (n.d.) Retrieved May, 2023, from www.sustainablebusinessstoolkit.com
-

**Zpracováno v rámci realizace projektu
Zefektivnění služeb veřejné správy
v oblasti lokální ekonomiky a rozvoje území,
reg.č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016674,
spolufinancovaného z Operačního programu Zaměstnanost**

ISBN 978-80-88375-38-8
